

GRONDWETTELIJK HOF

[2020/202353]

Uittreksel uit arrest nr. 37/2020 van 5 maart 2020

Rolnummer 7210

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 2 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 17 juli 2000 « houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken », gesteld door het Hof van Beroep te Gent.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en F. Daoût, en de rechters J.-P. Moerman, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, T. Giet, R. Leysen, J. Moerman, M. Pâques en Y. Kherbache, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest van 6 juni 2019, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 14 juni 2019, heeft het Hof van Beroep te Gent de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 2 van het Decreet van 17 juli 2000 van de Vlaamse Gemeenschap [lees : van het Vlaamse Gewest] houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, de artikelen 11 en 92*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, doordat dit decreet het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 goedkeurt terwijl het in een strafbaarstelling van rechtspersonen voorziet zonder dat voorafgaandelijk het advies van de Ministerraad werd ingewonnen ? ».

(...)

III. *In rechte*

(...)

B.1. De prejudiciële vraag betreft artikel 2 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 17 juli 2000 « houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken » (hierna : het decreet van 17 juli 2000 en het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999).

Het verwijzende rechtscollege wenst van het Hof te vernemen of die bepaling bestaanbaar is met de artikelen 11 en 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, in zoverre zij het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 goedkeurt zonder dat het voorafgaand advies van de Ministerraad werd ingewonnen, terwijl dat samenwerkingsakkoord zou voorzien in een strafbaarstelling van rechtspersonen op een ogenblik dat boek I van het Strafwetboek daar nog niet in voorzag.

B.2.1. Artikel 2 van het decreet van 17 juli 2000 beperkt zich tot het goedkeuren van het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999.

Het Hof kan die decreetsbepaling niet op zinvolle wijze toetsen zonder de inhoud van de relevante bepalingen van het goedgekeurde samenwerkingsakkoord in zijn onderzoek te betrekken.

B.2.2. Artikel 31, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999, in de versie zoals die van toepassing is in het geding voor het verwijzende rechtscollege, bepaalt :

« Wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en met een geldboete van 1 000 euro tot 1 000 000 euro of met één van die straffen alleen, de exploitant die, hoewel daartoe verplicht :

1° niet de in artikel 7, eerste lid bedoelde maatregelen treft of niet overeenkomstig artikel 7, tweede lid kan aantonen dat hij de noodzakelijke maatregelen heeft genomen;

2° geen kennisgeving indient als bedoeld in artikel 8;

3° geen document heeft opgesteld als bedoeld in artikel 9 of 10, niet zorgt voor de correcte uitvoering van het preventiebeleid of dit niet beoordeelt en zo nodig herziet als bedoeld in artikel 13;

4° niet binnen de voorgeschreven termijnen een veiligheidsrapport als bedoeld in artikel 12 indient of actualiseert of dit niet beoordeelt en zo nodig herziet als bedoeld in artikel 13;

5° geen intern noodplan opstelt als bedoeld in artikel 15, het intern noodplan niet beproeft en zo nodig herziet als bedoeld in artikel 18 of het intern noodplan niet uitvoert in het geval bedoeld in artikel 20, § 1.

6° de informatie bedoeld in artikel 21 of 22 niet verstrekt;

7° geen gevolg geeft aan de verwittigingen of bevelen van de inspectiediensten ».

Die bepaling voorziet aldus in een strafbaarstelling van de « exploitant » voor welbepaalde inbreuken op het samenwerkingsakkoord. Dat begrip wordt in artikel 4, 5°, van hetzelfde samenwerkingsakkoord gedefinieerd als « iedere natuurlijke of rechtspersoon die de inrichting of installatie exploiteert ».

B.2.3. Het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 werd gesloten ter uitvoering van artikel 92bis, § 3, b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, dat bepaalt :

« De federale overheid en de Gewesten sluiten in ieder geval een samenwerkingsakkoord :

[...]

b) voor de toepassing op federaal en gewestelijk vlak van de door de Europese Gemeenschap vastgestelde regelen inzake de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten ».

Krachtens artikel 92bis, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 hebben de samenwerkingsakkoorden die betrekking hebben op de aangelegenheden die bij wet of decreet worden geregeld, alsmede de akkoorden die de Staat, de gemeenschap of het gewest zouden kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, eerst gevolg nadat zij instemming hebben verkregen bij wet of bij decreet.

B.3. Artikel 11, eerste en tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt :

« Binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten kunnen de decreten de niet-naleving van hun bepalingen strafbaar stellen en de straffen wegens die niet-naleving bepalen; de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek zijn hierop van toepassing, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere inbreuken door een decreet kunnen worden gesteld.

Het eensluidend advies van de Ministerraad is vereist voor iedere beraadslaging in de Gemeenschaps- of Gewestregering over een voorontwerp van decreet waarin een straf of een strafbaarstelling is opgenomen waarin Boek I van het Strafwetboek niet voorziet ».

B.4. Volgens het verwijzende rechtscollege voorzag artikel 31 van het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 in een strafbaarstelling van rechtspersonen vooraleer de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen in boek I van het Strafwetboek werd ingevoerd bij de wet van 4 mei 1999 « tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen », die in werking is getreden op 2 juli 1999. Ook het voorontwerp van decreet dat heeft geleid tot het in het geding zijnde artikel 2 van het decreet van 17 juli 2000, waarbij instemming werd verleend met dat samenwerkingsakkoord, zou dateren van vóór 2 juli 1999. Bijgevolg zou het eensluidend advies van de Ministerraad vereist zijn geweest voor iedere beraadslaging in de Vlaamse Regering over het voorontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999.

B.5. Het eensluidend advies van de Ministerraad, voorgeschreven bij artikel 11, tweede lid, van de voormelde bijzondere wet van 8 augustus 1980, moet als een bevoegdheidverdelende regel in de zin van artikel 30bis van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof worden aangemerkt. Volgens de laatstvermelde bepaling moeten voor de toepassing van de artikelen 1 en 26, § 1, van de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof onder meer « de eensluidende adviezen » waarvan sprake in onder meer de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, worden beschouwd als regels bedoeld in het 1° van die twee bepalingen.

Het Hof is bijgevolg bevoegd om kennis te nemen van de prejudiciële vraag inzake de niet-naleving van voormeld voorschrift, neergelegd in artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

B.6.1. Krachtens artikel 11, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vermag de decreetgever in beginsel niet af te wijken van boek I van het Strafwetboek door andere straffen of strafbaarstellingen in te voeren dan die welke in dat boek I zijn bepaald, behoudens eensluidend advies van de Ministerraad.

Die vormvereiste strekt ertoe « de noodzakelijke eenheid van het strafrecht te bewaren » (*Parl. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 558-1, p. 35). Die eenheid wordt gewaarborgd door het optreden van de federale overheid.

B.6.2. Vermits de federale overheid partij is bij het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 en bij de wet van 22 mei 2001 instemming heeft verleend met dat samenwerkingsakkoord, diende het voorontwerp dat tot het in het geding zijnde instemmingsdecreet van 17 juli 2000 heeft geleid, niet vooraf aan het eensluidend advies van de Ministerraad te worden onderworpen.

B.7. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 2 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 17 juli 2000 «houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken » schendt de artikelen 11 en 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen niet.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 5 maart 2020.

De griffier,

P.-Y. Dutilleux

De voorzitter,

A. Alen